

Tema- uppgifter

Välkommen att arbeta med Rädda Barnens temauppgifter

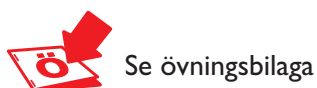
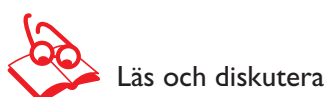
Här önskar vi att dina elever ska få öva på att identifiera sig med olika människors livsvillkor och samtidigt delta i diskussioner med sina egna ståndpunkter. Vidare syftar materialet till att eleverna ska få respekt för andras ställningstaganden men att de också tar avstånd från åsikter som innebär förtryck och kränkningar.

Om du önskar en fördjupning i respektive tema kan du lägga till en relevant artikel från FNs barnkonvention. Du hittar en sammanställning över alla artiklar på www.barnrattsakademin.se/filer/UD-barnkonventionen.pdf.

Eleven skall känna till förutsättningar för, pröva antaganden om och jämföra människors livsvillkor förr och nu i olika delar av världen (Lpo94).

Innehåll:	sid
<u>1. Analfabetism</u>	<u>3</u>
<u>2. Barnäktenskap</u>	<u>6</u>
<u>3. Fattigdom</u>	<u>9</u>
<u>4. Barnaga</u>	<u>12</u>
<u>5. Barnarbete</u>	<u>15</u>
<u>6. Krig</u>	<u>18</u>
<u>a. Väpnade konflikter</u>	<u>18</u>
<u>b. Barnsoldater</u>	<u>21</u>
<u>7. Flyktingbarn</u>	<u>23</u>

Symboler som vägleder dig i materialet

1. Analfabetism

Läs och diskutera

Börja med att läsa texten om analfabetism i rutan till höger. Klargör och diskutera tillsammans.

Heta linjen

1. Hur viktigt är det att barn får gå i skolan?

- Jätteviktigt.
- Inte alls viktigt.

Fyra hörn

1. Varför ska barn gå i skolan?

- Lära känna nya kamrater.
- Lära sig saker.
- Ha något att göra.
- Eget förslag.

2. När är skolan viktig?

- Den är inte så viktig.
- När man lär sig saker man har nytta av i livet.
- När man känner att man är en del av något och inte är ensam.
- Eget förslag.

3. Viket är det viktigaste med att kunna läsa och skriva?

- Det ger en chans att vara med och påverka/ inflytande.
- Det gör dig inte underlägsen någon annan.
- Det ger frihet.
- Eget förslag.

Alla barn har rätt att gå i skolan. Ändå saknar miljontals barn världen över tillgång till grundskola. Fattigdom är ofta orsaken till att många saknar tillgång till utbildning. Är du flicka, har en funktionsnedsättning, tillhör en etnisk minoritet eller arbetar så minskar dina möjligheter ytterligare att få gå i skolan. Samma gäller om du lever i ett konflikttrabbat område.

Utbildning handlar inte bara om att lära sig läsa, skriva och räkna. Det är grunden i ett demokratiskt samhälle och avgörande för ett lands stabilitet och utveckling. Bristen på utbildning gör att många unga hamnar i arbetslöshet, fattigdom och kriminalitet.

På många håll är kvaliteten på undervisningen låg. Lärare och lokaler saknas. Det är vanligt att barn tvingas gå i skolor utan tillgång till toaletter, vatten eller bra klassrum. Ett annat problem är att många utsätts för övergrepp i skolan, eller på väg till och från den.

4. Vad innebär det att kunna läsa och skriva och inte vara analfabet?

- Att kunna sätta ihop bokstäver till ord, veta vilka ord det är och kunna skriva sitt namn.
- Att kunna läsa böcker, förstå när man läser tidningen och kunna skriva ett brev så att andra förstår.
- Att kunna läsa en text, förstå den och använda innehållet till kunskap för att kunna skriva till andra för att påverka.
- Eget förslag.

5. Har vi analfabetism i Sverige, så att människor inte klarar samhällets krav på läs och skrivförmåga?

- Nej – vi har skolplikt och alla lär sig läsa och skriva.
- Ja – det finns många som går ut skolan utan att kunna klara sig.
- Om man jämför med andra länder har vi inte det.
- Eget förslag.

6. Vad skulle hända om var femte vuxen person inte kunde läsa?

- Inget speciellt, de får hjälp.
- På kort sikt bara svårt för dem som inte kan, men på lång sikt kommer samhället förändras.
- Kris, eftersom allt i samhället förutsätter att du kan läsa.
- Eget förslag.

Diskussion

- Dela upp klassen i grupper.
- Använd tyst skrivning varvat med diskussioner kring frågeställningarna nedan och gör gärna en konsekvensstege vad följderna blir:
 - Förutsättningar som barn får genom att gå i skolan.
 - Förutsättningar som familjer får genom att barnen går i skolan.
 - Förutsättningar som samhällen och länder får genom att barnen går i skolan.
- Spalta till slut upp Vinster och förluster med skolan – på tavlan och låt dina elever motivera.

Skrivövning

- Välj ut ett land som har hög analfabetism.
- Låt eleverna, enskilt eller i grupp, skriva ett brev på svenska till landets utbildningsminister eller motsvarande med elevernas tankar om varför det är viktigt att alla ska få möjlighet att få gå i skolan.
- För de äldre eleverna: Dela sedan upp texten i gruppen i olika avsnitt och låt eleverna översätta den till engelska.
- Skicka brevet.

Reflektion

- Låt eleverna sitta enskilt och tänka igenom diskussionen och passet.
- Be dem skriva eller rita sina tankar kring frågorna:
 - Vad tyckte du om passet?
 - Vilka tankar fick du av det ni diskuterade?
 - Hur kändes det?

2. Barnäktenskap

Läs och diskutera

Börja med att läsa texten om barnäktenskap i rutan till höger. Klargör och diskutera tillsammans.

Heta linjen

Hur okej är det att barn gifter sig?

- b. Helt okej.
- c. Inte alls okej.

Fyra hörn

1. När är man tillräckligt stor för att kunna gifta sig?

- a. När man är 12 år.
- b. När man är 15 år.
- c. När man är 18 år.
- d. Eget förslag.

2. Vad tror du är den viktigaste anledningen till att barn gifter sig?

- a. Det är en ekonomisk fråga för familjen, en mun mindre att mätta.
- b. Kärlek.
- c. Religion/kultur.
- d. Eget förslag.

3. När är det okej att unga gifter sig?

- a. När släkt och familj tycker att det är dags.
- b. När de/den unga själv tycker det.
- c. När kompisarna tycker det.
- d. Eget förslag.

Barnäktenskap förekommer i många länder och drabbar framförallt unga flickor, många gånger så unga som 10-12 år. Flickor gifts bort med män som de tvingas leva med.

De får inte gå i skolan eller arbeta utanför hemmet. Ofta lever de som fångar i sina hem och tvingas ha sex mot sin vilja. De flesta tvingas till det av sin familj eller släktingar, av tradition och kulturella sedvänjor, eller på grund av fattigdom. Familjen blir av med en ekonomisk börda och ibland får de även betalt för att gifta bort sina döttrar.

Många föder barn medan de själva fortfarande är barn. De utsätts för trakasserier och övergrepp, våldtas och kan till och med bli mördade.

4. Det har blivit bestämt att du ska bli bortgift om ett halvår. Din partner är 30 år. Du har träffat din partner två gånger tidigare. Vad kommer du göra?

- a. Gifter mig för jag vill hedra min familj.
- b. Gör motstånd och blir utesluten ur min familj men gifter mig ändå inte.
- c. Förklarar hur jag vill ha det för min familj och vädjar till dem att ändra sig. Men de får bestämma i slutändan.
- d. Eget förslag.

5. Vad är det värsta med att barn blir bortgifta?

- a. Man förlorar sin trygghet och rätten att vara barn.
- b. Man riskerar att bli någon annans slav och utnyttjas på flera sätt.
- c. Man blir knäckt.
- d. Eget förslag.

7. Om jag skulle veta att min kompis snart skulle bli bortgift skulle jag...

- a. Ringa polisen.
- b. Be mina föräldrar eller någon annan vuxen prata med kompisens föräldrar.
- c. Berätta för någon lärare som kan göra något åt det.
- d. Eget förslag.

Oavslutade meningar

- Om jag tvingas att gifta mig när jag är 15 år kommer jag...
- Jag skulle tycka/känna att...
- Om mina föräldrar bestämmer att jag ska gifta mig med någon mycket äldre så kommer jag...
- Om min syster eller bror tycker att jag ska gifta mig mot min vilja så kommer jag...
- Om jag gifter mig gör jag det därför att...

Teateruppgift

- Läs en text om någon som blir bortgift.
- Dela upp eleverna i grupper och låt dem diskutera vad de läst.
- Be dem sedan skriva ett manus kring frågan om barnäktenskap som även ska innehålla någon typ av lösning.

Vid manusskivningen kan det underlätta om man frågar sig

- Vad händer?
- Hur händer det?
- Varför händer det?
- Vilka är aktiva?
- Vad gör de?
- Vilka är passiva?
- Vad gör de?

Be även varje elev tänka igenom den egna karaktären utifrån de fyra V:na

- Vem är jag?
- Var är jag?
- Vad vill jag?
- Varför?

Spela upp dramat.

Uppföljning:

- Vad har vi sett?
- Vem hade makten? Hur märkte ni det?
- Hur förhöll sig de andra till den makten?
- Vad blev det för lösning?
- Skulle den kunna bli realistisk?
- Hur kändes det att göra teatern?
- Hur många kom till tals och fick bestämma?
- Någon som kom med en särskilt värdefull tanke?
- Vad tar ni med er från det här temat?

Förslag på tema att eventuellt jobba vidare med

- Hedersproblematik.
- Sexuella övergrepp och trakasserier mot barn. Pedofili.

3. Fattigdom

Läs och diskutera

Börja med att läsa texten om fattigdom i rutan till höger. Klargör och diskutera tillsammans.

Oavslutade meningar

Använd denna övning som en introduktion eller som en uppvärmning för att öka förståelsen kring fattigdom. Utnyttja tavlan för att dokumentera. Den passar både äldre och yngre elever.

- När man pratar om fattigdom då menar man...
- Om ett land är fattigt då saknar det landet...
- Om jag vore fattig skulle jag...
- Fattigdom för mig är...
- Fattigdom finns för att....
- För att andra skulle kunna bli mindre fattiga skulle jag kunna ...
- Vi kan minska fattigdomen genom att...

Heta linjen

1. Fattigdomen i världen kan utrotas

- a. Håller med.
- b. Håller inte med.

Överallt i världen finns det fattigdom och den tar sig uttryck på olika sätt, men gemensamt överallt är att den alltid drabbar barnen hårdast. De tvingas ofta arbeta och hjälpa till med försörjningen istället för att gå i skolan.

Fattigdom kan också hota deras hälsa, eftersom den kan leda till undernäring som kan ge permanenta fysiska och psykiska skador, samt inlärningssvårigheter hela livet.

Att ha det dåligt ställt kan också leda till en mängd sociala problem och utanförskap. Det är en fälla som är svår att ta sig ut och går vidare från generation till generation.

Fyra hörn

1. Vad tycker du är den viktigaste orsaken som gör ett land fattigt?

- Krig och konflikter.
- Bristande skolundervisning till exempel att alla barn inte får gå i skolan, flickor får inte tillräcklig skolgång, inte tillräckligt med lärare, skolor med dålig kvalitet...
- Få eller otillgängliga/oanvändbara naturtillgångar.
- Eget förslag.

2. Vems ansvar är det att hjälpa de fattiga?

- De själva.
- De rika länderna.
- Landets regering.
- Eget förslag.

3. Vad kan de rika göra för att hjälpa de fattiga?

- Inget – de gör redan tillräckligt.
- Bidra med pengar och kunskap.
- Köpa varor från landet till justa priser.
- Eget förslag.

Värderingsövning kring fattigdom

Vad behöver ett fattigt land göra för att människorna ska få det bättre?

Mål

Eleverna får:

- Reflektera kring vad som gör ett land fattigt.
- Fundera på vad som krävs för att människorna ska få det bättre.
- Känna att flera som tänker ihop skapar bättre tankar än om man gör allt själv.

Så här går det till

1. Dela upp klassen i grupper om exempelvis fem elever. Med de allra yngsta kan man göra uppgiften i en gemensam grupp.
2. Låt grupperna titta på faktorerna i rutan nedan och be dem rangordna dem i viktighetsgrad för att bekämpa fattigdom.
3. Be dem sedan skriva argument för dessa under 20 min eller mer.
4. Är eleverna äldre behöver de inte hjälpexemplen i rutan utan får själva jobba fram förslag utifrån frågan: *Vad behöver ett fattigt land göra för att människorna ska få det bättre?*
5. Önskar du fördjupa övningen ger du först alla elever i uppgift att enskilt rangordna eller hitta på fem olika faktorer som är viktigast för att bekämpa ett lands fattigdom. Det kan man göra fem minuter enskilt. Därefter delar du in eleverna i grupper och ber dem göra samma sak fast i respektive grupp. På så sätt får alla elever chans att först tänka igenom sina egna förslag för att öka kvaliteten på gruppdiskussionen.
6. Låt sedan gruppen ta fram de fem viktigaste faktorerna som kan minska fattigdomen. Skriv ner dessa på ett stort papper.
7. Låt gruppen utse ett språkrör.
8. Låt alla språkrör ta plats på rad längst fram i rummet.
9. Grupperna ska nu backa upp sitt språkrör med argument på papper, eller kortare muntliga anföranden, som språkröret kan plocka in vid tillfälle.
10. Tillsammans ska hela klassen komma fram till de tre viktigaste faktorerna för att jobba sig ur sin fattigdom.

guld	olja	bra poliser	säd	ris	demokrati
bra ledare	kunskap	näring till marken			preventivmedel
rättvist lagsystem		vatten	bra vägar		arbetstillfällen
datorer och internet		bistånd/bidrag	stål		bra samarbete
tro på/vision för framtiden		bra sjukvård			bra skolutbildning

4. Barnaga

Läs och diskutera

Börja med att läsa texten om barnaga i rutan till höger. Klargör och diskutera tillsammans.

Fyra hörn

1. Ditt barn lyssnar inte när jag säger till på ett snällt sätt. Vad är ok att göra?

- Säga till ytterligare en gång – på skarpen.
- Hota.
- Slå.
- Eget förslag.

2. Vad tror du är den vanligaste orsaken till att barn blir slagna av en vuxen?

- Frustration för att barnet inte lyssnar/lyder.
- Tar ut sin egen aggression.
- Religion/kultur.
- Eget förslag.

3. Finns det fler saker, än bara fysiskt våld, som borde ingå i ordet aga?

- Nej, bara att man blir fysiskt slagen.
- Att man blir kränkt med ord, eller psykiskt.
- Vet ej.
- Eget förslag.

I många länder anses aga vara en naturlig del av barnens uppfostran. 80 procent av världens barn har utsatts för aga i hemmet och i skolorna världen över är våld en del av barnens vardag. Så ska det inte vara.

Ofta finns det ett starkt motstånd mot att förbjuda aga. Föräldrars frihet att uppfostra sina barn går ofta före barns rätt att inte bli slagna. Det anses vara en familjeangelägenhet och ursäktas med att annars kommer barnen bli uppfostrade.

Det var 1979 som Sverige blev först i världen med att förbjuda barnaga. Då infördes den nuvarande regleringen i föräldrabalken som lyder:

”Barn har rätt till omvårdnad, trygghet och en god fostran. Barn skall behandlas med aktning för sin person och egenart och får inte utsättas för kroppslig bestraffning eller annan kränkande behandling”.

4. Känner du till någon som blivit slagen hemma någon gång?

- a. Nej.
- b. Ja.
- c. Tror det.
- d. Eget förslag.

5. Om du är utsatt för aga – vilket är bästa sättet att få det att upphöra?

- a. Inget, det kommer inte att sluta, bara vänta tills man fyllt 18 och är vuxen.
- b. Prata med en vuxen som jag har förtroende för och som kan hjälpa mig.
- c. Prata med en kompis som känner mig och min familj som kan ge mig råd.
- d. Eget förslag.

Reflektion**och diskussion**

1. Låt de skrivkunniga skriva ner sina svar på följande frågor

- Tror du att det finns barn som blir slagna av vuxna i Sverige?
 - När.
 - Vid vilka tillfällen?
 - Varför i så fall?
- Ända fram till 1800-talet fanns det lärare i Sverige slog eller örfilade eleverna om de bröt mot ordningsreglerna. Även om det inte var så vanligt fortsatte lärarna att ta till våld även efter 1800-talet. Idag får ingen lärare slå ett barn. Varför tror du att lärare inte längre får slå sina elever?
- Tycker du att vuxna ska ha rätt att slå barn som inte lyssnar eller håller sig till ordningsreglerna?
 - Varför tycker du det?
- Vad ska vuxna ha rätt till att göra med barn som inte lyssnar eller håller sig till ordningsreglerna/lagen?

2. Låt eleverna sitta en och en och fundera kring frågorna och samla sedan in det som de skrivit och använd det som ett diskussionsunderlag vid ett senare tillfälle.

3. Är eleverna inte skrivkunniga så låt eleverna diskutera reflektionsfrågorna antingen i mindre grupper om 4–5 eller i helklass.

5. Barnarbete

Läs och diskutera

Börja med att läsa texten om barnarbete i rutan till höger. Klargör och diskutera tillsammans.

Heta linjen

1. Hur okej är det att barn arbetar istället för att gå i skolan?

- Helt okej.
- Inte alls okej.

Fyra hörn

1. När är det okej att barn arbetar istället för att gå i skolan?

- Om familjen annars inte överlever.
- Om de inte utnyttjas i skadligt arbete.
- När barnen får hyggliga arbetsvillkor och chans till skolundervisning.
- Eget förslag.

2. Med vad skulle barn kunna tänkas arbeta?

- Sälja saker eller tjänster (lagerarbete, jordgubbar, trädgård).
- Tillverkning (mattor, fotbollar, bilindustri).
- Hjälpa till hemma i hushållet eller med familjens jordbruk.
- Eget förslag.

3. Vad skulle du tycka om att arbeta istället för att gå i skolan?

- Det skulle vara roligt.
- Det skulle vara jobbigt – då skulle jag inte lära mig lika mycket och jag skulle inte kunna leka lika mycket.
- Jag skulle sakna att lära mig saker som kan påverka min framtid.
- Eget förslag.

168 miljoner barn måste på ett eller annat sätt arbeta. Det finns många orsaker till det, men fattigdom är den främsta anledningen. Många barn måste helt enkelt hjälpa till att dra in inkomster för att familjen ska överleva.

Vi kämpar för att barn ska få den barndom de har rätt till, men vi skiljer på skadligt och anständigt barnarbete. 85 miljoner barn beräknas arbeta med farligt arbete som allvarligt kan skada dem.

Arbete som inte utsätter barn för hälsorisker, hindrar dem i utvecklingen eller från att gå i skolan är inte skadligt. Ibland kan alternativet vara värre för barnet, som kanske istället tvingas leva på gatan eller på väg till och från den.

4. Vad är det viktigaste argumentet för att barn inte ska arbeta i Sverige?

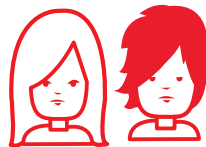
- a. Barn ska inte behöva ta sådant ansvar.
- b. Barn ska ha utbildning för att få chans till ett bra liv med ett bra arbete.
- c. Det finns inga jobb som barn kan utföra i Sverige.
- d. Eget förslag.

Debattövning

- Dela upp gruppen i två eller flera grupper med varsin ståndpunkt – för barnarbete eller mot barnarbete.
- Ställ frågan: Du är lagstiftare i ett land. Med vilka huvudargument stiftar du lagar kring barnarbete?
- Låt grupperna prata sig samman.
- Varje grupp samlar argument under 5 minuter och utser språkrör.

Argumenten skrivs upp på lappar som ska hjälpa språkröret.

- Utifrån elevernas ålder och kapacitet ska en konsekvensanalys på kort- respektive lång sikt förberedas.
- På lapparna ska alla vinster och synergieffekter inkluderas.
- Språkrören redogör för gruppens ställningstaganden.

Berätta för barnen att de övriga får hoppa in om de har ett svar som kan hjälpa språkröret.

- Övningen tar cirka 40–60 minuter.

Uppföljning

- Som lärare sammanfattar du, tillsammans med varje sidas hjälp, de tre starkaste huvudargumenten från varje grupp på tavlan eller på ett blädderblock.
- Motivera gärna.
- Denna uppföljning tar cirka 10–15 minuter.

Reflektion

- Låt eleverna sedan sätta sig enskilt och reflektera över debatten. Skriv gärna ner:
 - Hur kändes den här övningen för dig?
 - Vad hände?
 - Vad tar du med dig av övningen?

6. Väpnade konflikter och barnsoldater

6a. Väpnade konflikter

Läs och diskutera

Börja med att läsa texten om väpnade konflikter i rutan nedan. Klargör och diskutera tillsammans.

Lite inledande tips:

- Yngre elever
 - När man bråkar och inte kan bli vänner genom att prata eller förhandla tar en del till vapen.
- Äldre elever
 - Ta fram och visa fakta om hur stora förluster, kostnader och historiska konsekvenser av en eller flera väpnade konflikter.

Fyra hörn

1. Vad är det som gör att människor tar till vapen?

- a. Rädsla.
- b. Makt.
- c. Förtryck.
- d. Eget förslag.

2. Om det finns en konflikt där man tar till vapen, vilka tycker du ska delta i så fall?

- a. Män.
- b. Alla vuxna.
- c. Alla – även barn.
- d. Eget förslag.

Barn som lever mitt i en väpnad konflikt är extremt sårbara. Deras vardag är slagen i bitar. Hemmet kanske är förstört, skolan borta, familj och vänner kan ha dött. Ofta hamnar även de vuxna i chock och barnens trygghet försvinner på alla sätt.

Utöver att förlora livet är risken stor att barnen utsätts för våld och övergrepp eller att de kommer ifrån sin familj i det kaos som uppstår vid en hastigt påtvingad flykt. Det finns också risk att de rekryteras som barnsoldater eller blir offer för människohandel. Många hamnar i flyktingläger och den hårda tillvaro som råder där.

3. Vad tror du är den främsta orsaken till att vapen används för att lösa konflikter?

- Människor har svårt att prata med varandra och komma överens.
- Vissa tjänar på krig.
- Enda sättet visa att man menar allvar.
- Eget förslag.

4. Finns det andra sätt att lösa konflikter än krig?

- Prata med varandra / förhandla.
- Jämka samman för att försonas / medla.
- Finns inget.
- Eget förslag.

5. Krig är för mig:

- Nödvändigt.
- Farligt.
- Fegt.
- Eget förslag.

Diskussion

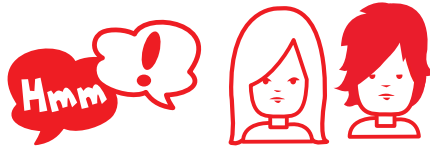
- Låt eleverna sitta i grupper och identifiera för- och nackdelar med väpnade konflikter.
- Lyft gemensamt upp vilka argument de olika grupperna hade.
- Låt sedan eleverna återigen diskutera gruppvis vilka fredliga sätt det finns att lösa ett gemensamt problem samt vilka för- och nackdelar det finns med dessa.
- Lyft återigen gemensamt upp vilka argument de olika grupperna hade.

Reflektion

- Låt eleverna sätta sig enskilt och reflektera över diskussionen. Be dem skriva eller rita sina tankar:
 - Vad tyckte du om passet?
 - Vilka tankar fick du av det ni diskuterade?
 - Hur kändes det?

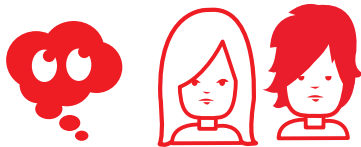
Debattövning

- Dela upp gruppen i två med varsin ståndpunkt – för och emot väpnade konflikter.
- Sätt upp scenariot: Ni är regeringen i ett land som är oense med grannlandet om en bit mark. Problemet är att ni och grannlandet inte kan komma överens om till vilken nation marken hör.
- Halva regeringen argumenterar för att lösa konflikten på ett fredligt sätt och den andra med en väpnad konflikt.
- Låt grupperna prata sig samman.
- Varje grupp samlar argument under 5 minuter och utser språkrör.
- Argumenten skrivs upp på lappar som ska hjälpa språkröret.
- På lapparna ska alla argument och konsekvenser för de olika synsätten inkluderas.
- Utifrån elevernas ålder och kapacitet ska en konsekvensanalys på kort- respektive lång sikt förberedas.
- Språkrören redogör för gruppens ställningstaganden.
- Övningen tar cirka 40–60 minuter.

Uppföljning

- Nu ska du, tillsammans med varje sidas hjälp, sammanfatta de tre starkaste huvudargumenten från varje grupp på tavlan.
- Be grupperna motivera sina ställningstaganden.
- Uppföljningen tar cirka 10–15 minuter.

Reflektion

- Låt eleverna sedan sätta sig enskilt och reflektera över debatten. Skriv gärna ner:
 - Vad hände?
 - Vad tyckte du om diskussionen? Känslor som väcktes hos dig?
 - Vad tar du med dig efter debatten?

6b. Barnsoldater

Läs och diskutera

Börja med att läsa texten om barnsoldater i rutan till höger. Klargör och diskutera tillsammans.

Heta linjen

1. Hur okej är det att barn används som soldater?
 - a. Helt okej.
 - b. Inte alls okej.

Fyra hörn

1. **Jag tycker att det är ok att barn används som soldater därför att**
 - a. De är små och kan ta sig fram lättare utan att bli upptäckta.
 - b. Alla som kan ska vara med och kämpa för sitt land.
 - c. Jag tycker inte att det är ok.
 - d. Eget förslag.
2. **Om jag var en barnsoldat så skulle jag tycka...**
 - a. Att det var spännande.
 - b. Att det var hemskt och jobbigt.
 - c. Att det gav mitt liv mening.
 - d. Eget förslag.
3. **Vems ansvar är det att barn inte deltar i väpnade konflikter?**
 - a. Skolans.
 - b. Föräldrarnas.
 - c. Regeringens.
 - d. Eget förslag.

Att delta i ett krig är en fruktansvärd upplevelse och barnsoldater utsätts för enorma fysiska och psykiska påfrestningar. Ofta får de lägga ut eller röja undan minor, vilket gör att de får syn- och hörselskador eller lemlästas. Sexuella övergrepp är vanliga och barnen bjuds på droger och alkohol, vilket gör att många blir beroende. I slutändan hamnar nästan alla barnsoldater som stridande vid frontlinjen där många mister livet.

Det finns många anledningar till varför barn blir soldater. Många tvångsrekryteras, men andra ansluter sig frivilligt för att överleva i en kaotisk tillvaro av krig, övergrepp eller fattigdom. En del gör det av kulturella eller ideologiska skäl och en del drivs av hämndbegär mot någon som angripit deras familj. Oavsett anledning far barnen mycket illa.

Skrivövning

- Låt eleverna, utifrån sin ålder och kapacitet, skriva en veckas dagbok om en barnsoldats liv.
 - Vad händer? Vilken roll har en barnsoldat?
 - Hur känner och upplever barnsoldaten sin situation?
- Yngre elever kan rita en serie istället.

7. Flyktingbarn

Inledande identifikationsövning – ”Dagen du blev en flykting”

- Låta alla elever sätta sig.
- Berätta eller läs sedan nedanstående med en myndig stämma.
- Ha gärna på dig något speciellt som du kan ta av dig när du har framfört texten.

Hej och välkomna till Madagaskar!

Ni har precis landat på vår flygplats och har tagits till den här lokalen. Som ni vet är ni här för att Sverige har hamnat i krig. För att inte bli dödade var ni tvungna att fly. Nu är ni flyktingar hos oss och kan vara kvar här under vissa villkor.

Ni kommer till en början att bo i ett flyktingläger med 10 000-tals andra människor som också flytt undan krig. Senare kommer ni bli utplacerade i landet. Det kan ta mellan ett par månader och två år innan ni vet var ni sedan ska bo och det är inte säkert att ni kommer att bo med eller ens i närheten av släkt eller vänner. Därför är det viktigt att ni lär känna nya människor och förhållanden i vårt land.

Vi vill att ni under det första året lär er malagassiska så att ni kan söka arbete och göra rätt för er. Barnen ska gå i skolan och lära känna seder och bruk som finns här. Era traditioner kan ni kanske fira när ni är hemma eller lediga. Det ni kallar för midsommar, Lucia, påsk och jul är traditioner som vi inte firar här.

Vi äter grönsaker som ni men varken nötkött, fläskkött eller kyckling här, utan främst soraour- och nivrerkött samt lite strutskött. Vanliga grönsaker hos oss är kålrot, palsternacka, rödbetor och sötpotatis som ni säkert känner igen.

Reflektion

- Var tyst en stund och låt eleverna fundera enskilt över vad de just varit med om.
- De kan skriva ner sina tankar eller bara tänka dem.
- Låt eleverna prata i bikupor om hur det kändes och summera sedan på tavlan eller på blädderblock.
- Ta hjälp av nedanstående frågor vid behov:
 - Vad betyder ordet flykting?
 - Hur känns det att komma till det här landet?
 - Vad känner du inför tanken att kallas ”flykting”?
 - Vilka frågor väcker informationen hos dig om du ska leva i det här landet?
 - Vilka är de främsta behoven när man kommer till ett nytt land ofrivilligt och kallas flykting?
 - Hur skulle du vilja bli bemött?

Läs och diskutera

Läs texten om flyktingbarn på sajten "Livets lotteri" som finns på räddabarnen.se. Klargör och diskutera tillsammans.

Lägg eventuellt till annan fakta som passar dina elever. Förslag:

- Att vara flykting i Sverige.
- Att vara flykting i något annat land.
- Att vara flykting i sitt eget land / internflykting.

Fyra hörn för yngre elever

1. Vems ansvar är det att flyktingbarn får det bra?

- Föräldrarna (även om de inte kunde följa med till det nya landet).
- Regeringen i det nya landet.
- Barnet självt.
- Eget förslag.

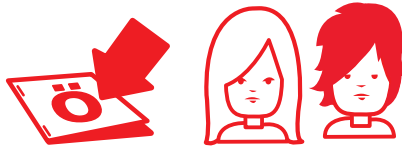
2. Vad kan du göra för att hjälpa en skolkamrat som kommer till Sverige som flykting?

- Vara nyfiken och ta del av hans/hennes traditioner, liv och erfarenheter.
- Låtsas som om ingenting har hänt.
- Vara som jag är mot de andra kompisarna i skolan.
- Eget förslag.

3. Om du tvingas fly var i världen skulle du helst hamna?

- Mellanöstern.
- Asien.
- Amerika.
- Eget förslag.

Fyra hörn för äldre elever

1. Vilka krav kan man ställa på länder som tar emot flyktingar?

- Att de har resurser att ta emot flyktingar på ett bra sätt.
- Att det finns en öppenhet och vilja att ta emot flyktingar.
- Att flyktingarna får ta med sin kultur och sitt språk till det nya landet.
- Eget förslag.

2. Vad kan vi göra för att underlätta livet för flyktingar i Sverige?

- Vi är redan bra på att ta hand om flyktingar i Sverige.
- Alla flyktingar ska snabbare få besked om de får stanna eller inte.
- Flyktingbarn som kommer ensamma hit ska inom 24 timmar få en "god man" som hjälper dem och permanent boende ska ordnas efter högst en vecka.
- Eget förslag.

3. Vad kan vi i skolan göra för att stötta och ge bra förutsättningar till elever som varit tvungna att fly?

- Vara nyfikna och ta del av deras traditioner, liv och erfarenheter.
- Finns där om de skulle fråga om något.
- Vara mot dem som mot alla andra kompisar i skolan.
- Eget förslag.

Skrivövning

- Be eleverna skriva en novell, en dikt eller en sång om att vara flyktingbarn.
- Yngre elever kan rita en serie eller en teckning.